

Monitor Jeugd Harlingen **Gemeente Harlingen**

.....
mei
2020

PARTOER
consultants & onderzoekers

Inleiding

In 2014 is in de gemeente Harlingen het Jeugdteam gestart en is op dit moment (begin 2020) nog steeds actief. In deze periode is ook de Jeugdwet (januari 2015) ingezet. Met de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg.

In de gemeente Harlingen blijven jongeren op sommige vlakken achter bij de Friese jeugd. Zo zijn de jongeren in de gemeente Harlingen lager opgeleid en hebben minder vaak een startkwalificatie. De gemeente Harlingen zet zich in om de achterstand op de Friese jeugd te verkleinen. Dit doet ze bijvoorbeeld door het ondersteunen van kinderen en jongeren van gescheiden ouders en kinderen met een ontwikkelingsachterstand. De gemeente heeft daarom behoefte aan inzicht in eigen handelen en in de samenhang tussen de voorzieningen voor jongeren. Door dit over een langere periode te volgen kunnen de opbrengsten beter in beeld worden gebracht en kan de gemeente Harlingen haar beleid bijstellen.

In 2016 is de Jeugdwet in Harlingen geëvalueerd en is er een feitenblad opgesteld. Hierin is een overzicht gegeven van de beschikbare cijfers over het gebruik van de jeugdzorg in de gemeente Harlingen. Dit onderzoek hebben we herhaald en aangevuld met relevante gegevens. Zo ontstaat een monitor die periodiek kan worden herhaald. Dit geeft de gemeente Harlingen inzicht in de ontwikkelingen in het opgroeien van de Harlinger jeugd.

Figuur 1. Schematische weergave van de inzet Jeugdteam Harlingen

Bron: Gemeente Harlingen

Wat is jeugdzorg?

Jeugdzorg is een overkoepelende term waar sprake van is als een jongere gebruik maakt van jeugdhulp, jeugdbescherming en/of jeugdreclassering. Deze monitor richt zich voornamelijk op jeugdhulp. Jeugdhulp is de ondersteuning, hulp en zorg die gemeenten leveren om problemen en de gevolgen hiervan bij het opgroeien en opvoeden te verminderen en jeugdigen, ouders en betrokkenen van de jeugdigen te leren omgaan met de gevolgen van eventuele problemen. Het doel van jeugdhulp is om jeugdigen ondanks hun somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperkingen, gedrags-, chronische, psychische of psychosociale problemen, zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren en deel te laten nemen aan het maatschappelijk verkeer. Jeugdhulp is gericht op jeugd van nul tot 18 jaar. In bijzondere situaties kan jeugdhulp doorlopen tot 23 jaar.

Jeugdteam Harlingen

Het Jeugdteam zet zich zichtbaar in voor de jongeren in Harlingen door vroegsignalering, ondersteuning, coördinatie en toeleiding naar hulp (aanwezigheid en zichtbaarheid) en het bieden van lichte hulp. Via het versterken van de eigen kracht probeert het Jeugdteam problemen te voorkomen of te verminderen. Hiermee moet de druk op het gebruik van de eerste en tweedelijnszorg worden verminderd. Het Jeugdteam heeft hierbij een regietaak. Ze legt verbindingen tussen ondersteuningsvragen en passende informele zorg in het eigen netwerk van de jongere of in de omgeving van de jongere, bijvoorbeeld de buurt. Jeugdprofessionals werken onderling samen, maar werken ook met andere vakdisciplines en voorzieningen, zoals onderwijsinstellingen en de raad van kinderscherming. Het Jeugdteam zet de juiste deskundigheid in om het welzijn en de gezondheid van jongeren te bevorderen en problemen te voorkomen of te verminderen. Hierbij beschikt het Jeugdteam zelf over kennis vanuit verschillende vakdisciplines zoals opvoeden, gezondheid en maatschappelijke dienstverlening en heeft ze kennis over psychiatrie, beperkingen, veiligheid en ontwikkelingsachterstanden. Het Jeugdteam beschikt over een gedragswetenschapper en een praktijkbegeleider. De expertise wordt afgezet tegen de context van lokale ambities en risico's en problemen bij de Harlinger jeugd.

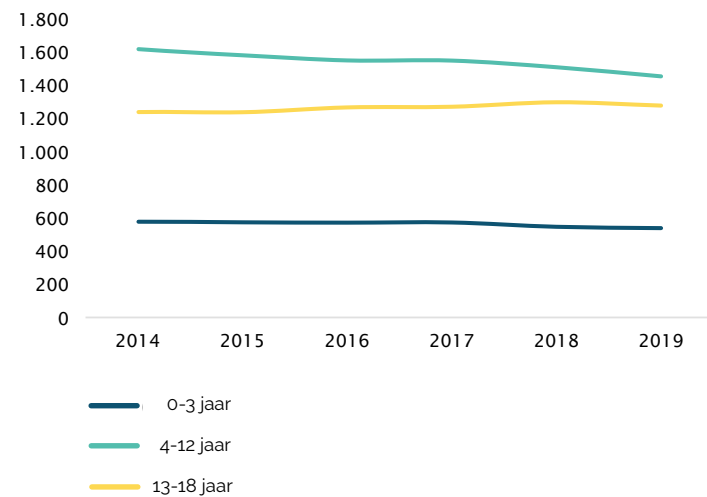

Jongeren in de gemeente Harlingen

Aantal jongeren

In gemeente Harlingen wonen in 2019 3.266 jongeren tot 19 jaar. Dit aantal is afgenomen sinds 2014 (3.434 jongeren). Dit is een afname van 4,9 procent, terwijl er sprake is van een relatief stabiele totale bevolking (afname van 0,4 procent). Van de 3.266 jongeren zijn er 538 kinderen van nul tot vier jaar, 1.452 kinderen van vier tot 13 jaar en 1.276 van 13 tot 19 jaar.

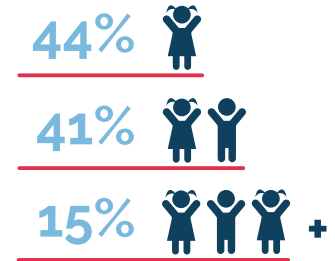

Figuur 2. Aantal kinderen en jongeren van nul tot 19 jaar

Bron: CBS 2019, bewerking Partoer

Huishoudens en gezinssamenstelling

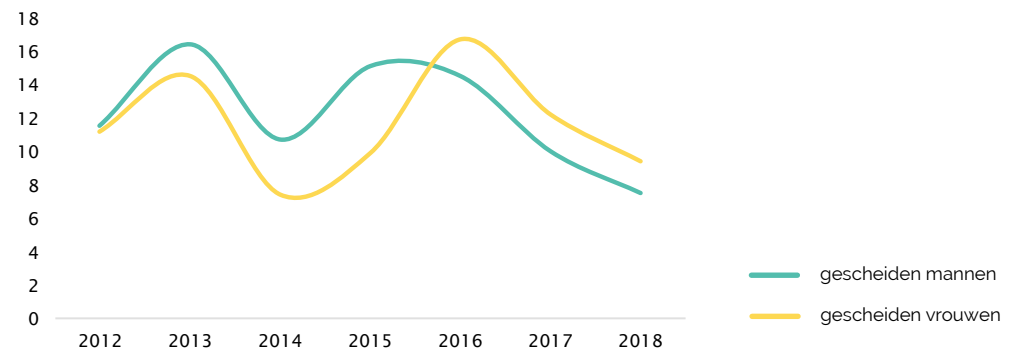
In de gemeente Harlingen zijn in 2019 2.249 huishoudens met kinderen. De meeste huishoudens hebben één kind (44 procent; aantal = 983). Provinciaal ligt dit op 40 procent en landelijk op 43 procent. Een klein deel van de huishoudens heeft drie kinderen of meer (15 procent; aantal = 334). De meeste kinderen groeien op in een huishouden met een gehuwd paar (55 procent; aantal = 1.240). Daarnaast groeit 19 procent (aantal = 434) op in een huishouden met een ongehuwd paar en meer dan een kwart groeit op in een eenoudergezin (26 procent; aantal = 575).

Figuur 3. Huishoudens met kinderen in de gemeente Harlingen

Bron: CBS 2019, bewerking Partoer

Hoewel het aantal gescheiden personen verschilt per jaar, neemt het aandeel gescheiden mannen en het aandeel gescheiden vrouwen af in de periode 2012 – 2018. In 2015 was in Harlingen het aandeel scheidingen onder mannen het hoogst; 16,4 scheidende mannen per 1.000 gehuwde mannen. In 2016 was het aandeel scheidingen onder vrouwen het hoogst; 16,7 scheidende vrouwen per 1.000 gehuwde vrouwen. De laatste jaren is het aandeel scheidingen gedaald naar 7,5 scheidende mannen en 9,4 scheidende vrouwen. Provinciaal is het aandeel scheidingen meer stabiel. In 2012 lag het aandeel scheidingen onder mannen op 8,4 per 1.000 gehuwde mannen en in 2018 was dit gelijk. In 2012 lag het aandeel scheidingen onder vrouwen op 8,6 per 1.000 gehuwde vrouwen en in 2018 was dit 8,9.

Figuur 4. Van echt scheidende mannen en vrouwen; relatief per 1.000 gehuwde mannen/vrouwen

Bron: CBS 2019, bewerking Partoer

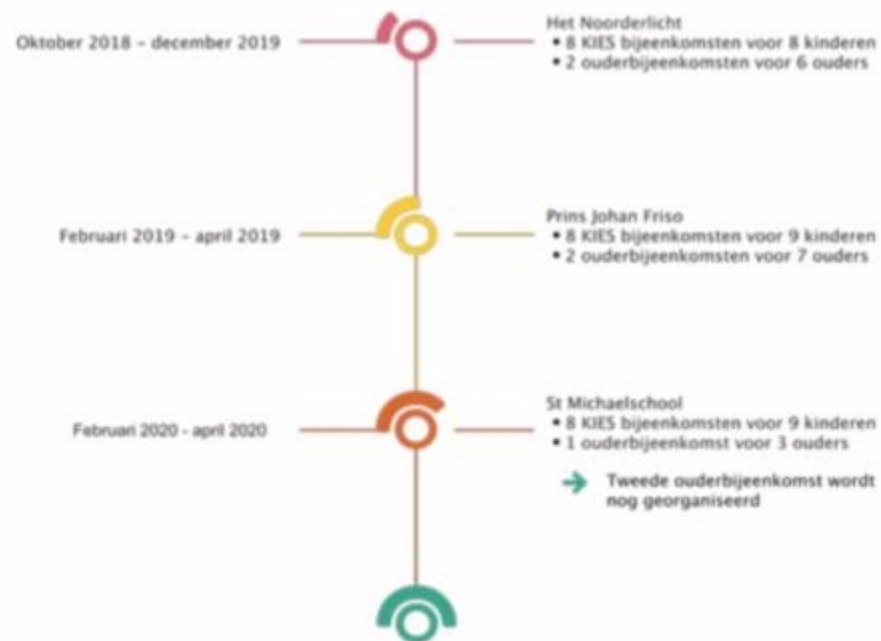

Het gebiedsteam gemeente Harlingen

Het gebiedsteam zet trainingen (KIES) in voor kinderen waarvan de ouders zijn gescheiden. Dit doet het gebiedsteam om kinderen van gescheiden ouders weerbaarder te maken en ervoor te zorgen dat ze sterker in hun schoenen staan. Ze leren om voor zichzelf te kiezen, hun eigen gedachten en gevoelens vorm te geven en hun ervaringen en wensen te uiten. Kinderen leren wie ze zelf zijn en hoe ze grip op hun leven houden. KIES is voor alle kinderen van gescheiden ouders, ook als een kind geen 'problemen' ervaart met de scheiding.

Onderwijs zet zich in voor kinderen in echtscheidingssituaties. Zij onderschrijft dat kinderen in echtscheidingssituaties problemen kunnen ondervinden en wil kinderen en ouders ondersteunen wanneer zij in een echtscheidingssituatie zitten. Het onderwijs is daarom een samenwerking aangegaan met de KIES-coaches. Op deze manier wordt het onderwijs geïnformeerd over de gevolgen van een scheiding voor kinderen en de rol die ze hierbij kan spelen voor zowel kinderen als ouders.

In 2018 zijn er in november en december in totaal acht bijeenkomsten geweest, twee ouderbijeenkomsten en een leerkrachtbijeenkomst op het Noorderlicht in Harlingen. Er zijn acht kinderen die hebben deelgenomen aan een KIES-training. In 2019 zijn er in maart en april ook acht bijeenkomsten geweest, twee ouderbijeenkomsten en een leerkrachtbijeenkomst op de Johan Friso school in Harlingen. Er zijn tien kinderen die hebben deelgenomen aan een KIES-training. Er staan nog twee scholen op de planning in 2020: de Sint Michaelschool en 't Wad.

Figuur 5. Aantal KIES-bijeenkomsten per onderwijsinstelling; periode oktober 2018 - april 2020

Bron: gemeente Harlingen

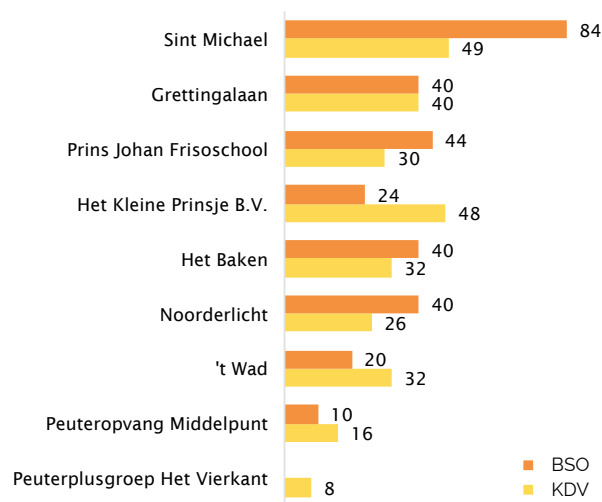
In totaal hebben sinds oktober 2018 26 kinderen de bijeenkomsten bijgewoond. Zij hebben aangegeven dat ze nu beter contact hebben met beide ouders en dat ze hebben geleerd om lastige gevoelens beter te verwoorden. Hierdoor kunnen zij makkelijker aangeven waar ze mee zitten. Het feit dat zij dit samen met andere kinderen kunnen delen, maakt dat zij zich niet meer alleen voelen. De kinderen kunnen van elkaar leren door het er samen over te hebben. Doordat de zorgen kunnen worden gedeeld met anderen, voelen ze zich meer gehoord en gesteund door de ouders en krijgen ze weer vertrouwen in een betere toekomst en presteren de kinderen vaak ook weer beter op school. Door ook ouderbijeenkomsten te organiseren kunnen ouders ook bewust worden gemaakt van de situatie en het effect van een echtscheiding op kinderen. Ouders zijn zich meer bewust van hun rol wanneer ze het gesprek over de echtscheiding aangaan met kinderen. Bovendien begrijpen de ouders de situatie van de kinderen vaak beter, waardoor zij de kinderen beter kunnen ondersteunen.

Voorschoolse voorzieningen en buitenschoolse opvang

Voorschoolse voorzieningen en buitenschoolse opvang

Gemeente Harlingen zet sinds 2014 in op een breed en gespreid aanbod van integrale kindcentra. Deze kindcentra zijn voor alle kinderen tussen de 0 en 13 jaar. In het kindcentrum werken leerkrachten, pedagogisch medewerkers en andere experts samen. Er wordt gewerkt vanuit één plan, één organisatie. In totaal zijn er 302 kindplaatsen binnen de buitenschoolse opvang en 281 kindplaatsen bij kinderdagverblijven. Daarnaast is er in Harlingen 1 gastouderbureaus en 175 voorzieningen voor gastouderopvang.

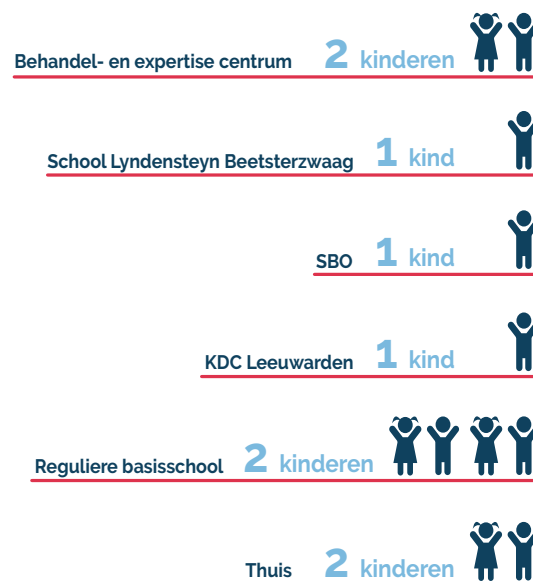

Figuur 6. Aantal kinderplaatsen per locatie in kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang in 2019.

Bron: landelijk register kinderdagverblijven, bewerking Partoer

Peuterplusgroep kan doorstromen naar behandelcentrum voorkomen

De gemeente Harlingen zet extra in op kinderen voor wie meer ondersteuning wenselijk is. Daarom is er in Het Vierkant een Peuterplusgroep opgezet met acht kindplaatsen. De pedagogisch medewerkers leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van baby's en peuters op het kinderdagverblijf. In het kinderdagverblijf worden activiteiten aangeboden die aansluiten bij de leeftijd van de kinderen. De inzet van de Peuterplusgroep kan voorkomen dat kinderen naar een behandel- en expertisecentrum doorstromen. Zowel in 2016 – 2017 als in 2017 – 2018 heeft de Peuterplusgroep kunnen voorkomen dat er vijf (in totaal tien) kinderen doorstroomden naar een traject in een behandel- en expertisecentrum.

Figuur 7. Uitstroom kinderen Peuterplusgroep in 2017-2018

Bron: gemeente Harlingen, bewerking Partoer

De kinderen zijn vanuit de Peuterplusgroep uitgestroomd naar verschillende locaties. Hieronder wordt weergegeven waar de kinderen naartoe gaan. Een aantal kinderen stroomt uit naar het reguliere onderwijs zoals St. Michael of De Diamant en een aantal stroomt uit naar gespecialiseerd onderwijs, zoals Lyndensteyn. Zowel in 2016 – 2017 als 2018 – 2019 zijn er kinderen die in eerste instantie thuisblijven.

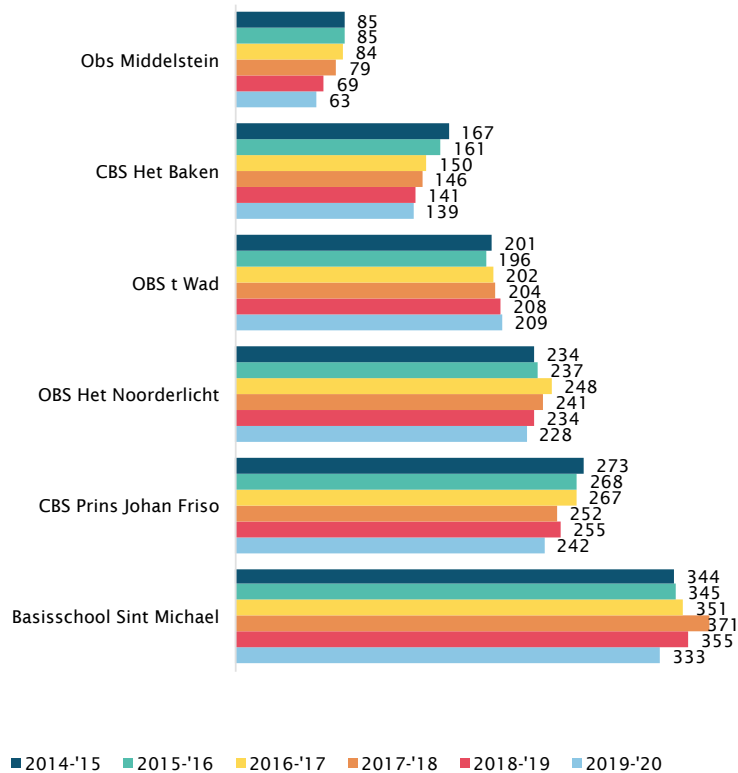
Figuur 8. Uitstroom locaties vanuit Peuterplusgroep

Bron: gemeente Harlingen

Primair onderwijs

In de gemeente Harlingen staan in het schooljaar 2019-2020 bij het primair onderwijs 1.214 leerlingen ingeschreven. De meeste leerlingen gaan naar de basisschool Sint Michaël.

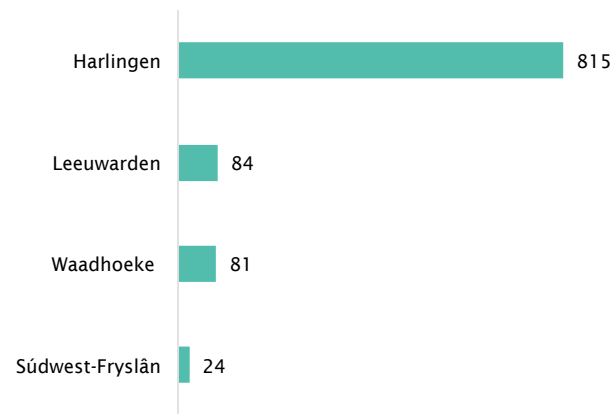
Figuur 9. Aantal leerlingen per onderwijsinstelling in het primair onderwijs

Bron: DUO 2020, bewerking Partoer

Voortgezet onderwijs

Er zijn 1.269 leerlingen in 2019-2020 die naar het voortgezet onderwijs in Harlingen gaan. Er gaan 161 leerlingen naar de Maritieme Academie en 1.108 leerlingen gaan naar de Simon Vestdijk. Van deze 1.269 leerlingen komen 816 leerlingen uit de gemeente Harlingen, 231 uit Waadhoeke, 97 uit Súdwest-Fryslân en 94 van de Waddeneilanden. Een enkeling komt elders vandaan.

Er wonen in de gemeente Harlingen 1.004 leerlingen die naar het voortgezet onderwijs gaan. De meeste van deze leerlingen (815) gaan in Harlingen zelf naar school. Daarnaast gaat een deel in de gemeente Waadhoeke (81) naar school, een deel in Leeuwarden (84) en een deel in Súdwest-Fryslân (24).

Figuur 10. Aantal leerlingen uit gemeente Harlingen naar schoolgaande gemeente in schooljaar 2019 -2020

Bron: gemeente Harlingen

Ondersteuning sociaal werkers

Scholen in de gemeente Harlingen worden ondersteund door jeugd sociaal werkers van het jeugdteam. Zij zijn wekelijks aanwezig op scholen voor consult en om zorgen en vragen van leerlingen en hun gezin te bespreken en een plan van aanpak op te stellen wanneer dit nodig is. Zowel jongeren als ouders, intern begeleiders en leerkrachten kunnen vragen stellen aan de jeugdsociaal werkers van het jeugdteam. De scholen ervaren de samenwerking als positief.

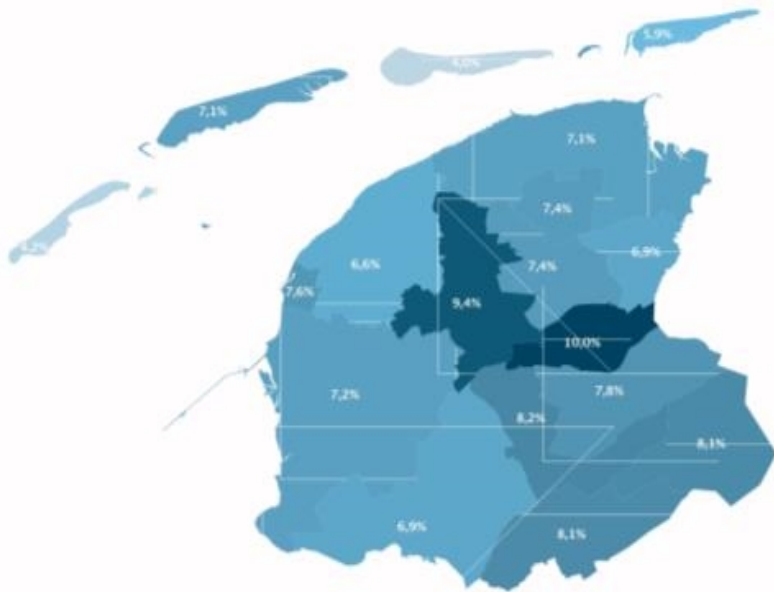
In 2016 zijn in het primair onderwijs 65 meldingen gedaan. In 2018 is dit gestegen naar 84 meldingen. Het aantal consultvragen is ook gestegen in deze periode: van 118 in 2016 naar 186 in 2018. Sociaal werkers zijn ook vaker aanwezig op de scholen. In 2016 waren ze 128 keer aanwezig op scholen en in 2018 is dit gestegen naar 273 keer.

Het aantal meldingen op het voortgezet onderwijs is gedaald van 68 in 2016 naar 26 in 2018. Het aantal consultvragen is in die periode echter gestegen van 82 naar 94. Het aantal bezoeken is ongeveer gelijk gebleven. In 2016 hebben ze 94 keer scholen bezocht en in 2018 hebben 95 keer scholen bezocht.

Gebruik jeugdzorg in gemeente Harlingen

In het eerste halfjaar van 2019 zijn er in Friesland 13.365 jongeren die gebruik maken van jeugdzorg. In Harlingen gaat het om 295 jongeren die gebruik maken van jeugdzorg. Dit is 7,6 procent van het totaal aantal jongeren tot 18 jaar. Dit is lager dan het provinciale (8 procent) en het landelijke (8,2 procent) gemiddelde. In het eerste halfjaar van 2015 lag het aandeel jongeren tot 18 jaar met jeugdzorg in Harlingen nog hoger (8,4 procent) dan landelijk (7,7 procent).

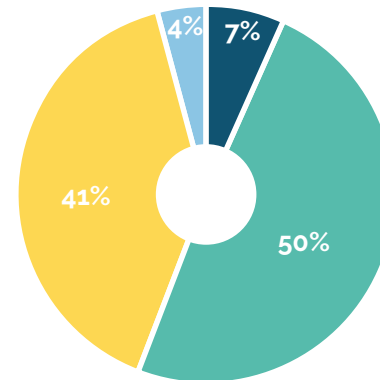

Figuur 11. Jongeren die gebruik maken van de jeugdzorg

Bron: CBS 2020

Het aandeel jongeren tot 18 jaar dat jeugdhulp met verblijf krijgt van het totaal aantal jeugdzorgtrajecten, ligt in de gemeente Harlingen in de eerste helft van 2019 op 14 procent. In de eerste helft van 2015 lag dit op 12,7 procent. Het provinciale gemiddelde ligt in de eerste helft van 2019 lager dan het gemiddelde in Harlingen; 8,9 procent van het totaal aantal jeugdzorgtrajecten. Het landelijke gemiddelde ligt op 11,8 procent. Het aandeel jongeren met jeugdbescherming ligt in de eerste helft van 2019 in Harlingen op 12,3 procent en is hoger dan het gemiddelde in de eerste helft van 2015 (9,9 procent). Dit is hoger dan het provinciale gemiddelde (8,3 procent) en ongeveer gelijk aan het landelijke gemiddelde (12,2 procent).

Er zijn iets meer jongens die gebruik maken van jeugdzorg dan meisjes; respectievelijk 58 procent en 42 procent. In de gemeente Harlingen zijn 270 jongeren die gebruik maken van de jeugdzorg en is de verdeling naar geslacht hetzelfde als de provinciale verdeling. De meeste jongeren vallen in de leeftijdscategorie 4 tot 12 jaar.

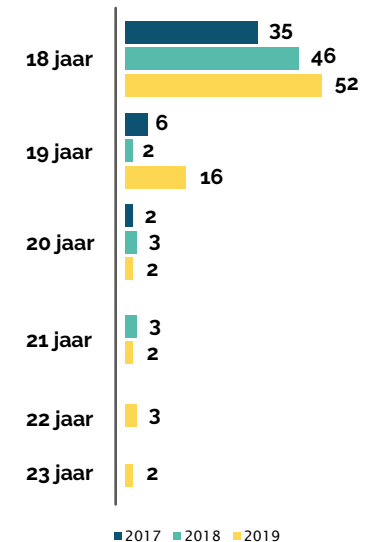

■ 0 tot 4 jaar ■ 4 tot 12 jaar ■ 12 tot 18 jaar ■ 18 tot 23 jaar

Figuur 12. Gebruik jeugdzorg naar leeftijdscategorie in de gemeente Harlingen in de eerste helft van 2019. Het totale percentage telt niet tot 100%, dit heeft te maken met afronding van vijftallen.

Bron: CBS 2020, bewerking Partoer

Hoewel jeugdhulp gericht is op jongeren tot 18 jaar, kan in bijzondere gevallen de zorg doorlopen tot 23 jaar. Provinciaal zijn er 330 trajecten die doorlopen. In de gemeente Harlingen zijn in 2019 76 jongeren tussen 18 en 23 jaar die onder de verlengde Jeugdwet vallen. Hiervan zijn de meeste jongeren 18 jaar.

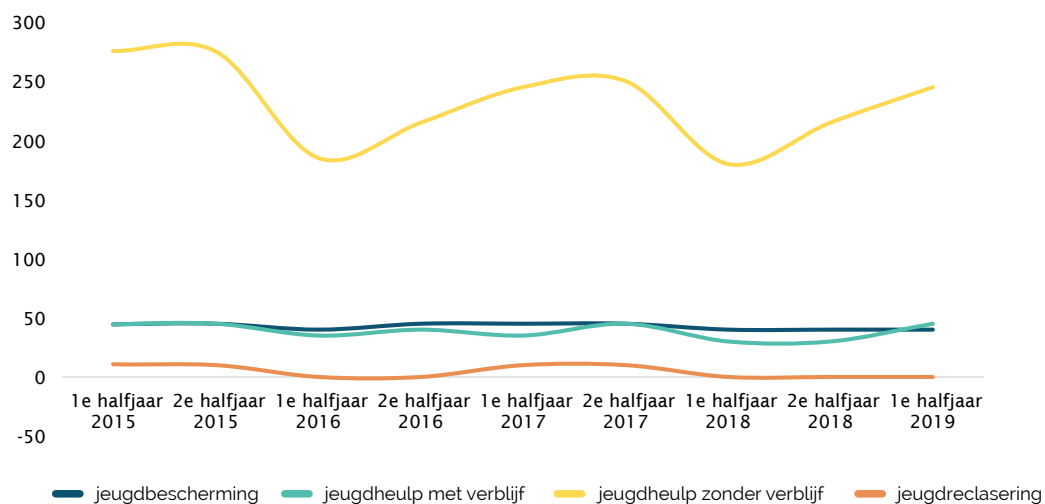
Figuur 13. Aantal jongeren onder de Verlengde Jeugdwet in Harlingen; 2019.

Bron: de Dienst, bewerking Partoer

De meeste jongeren ontvangen jeugdhulp zonder verblijf; in Friesland ligt dit op 86 procent (N = 11.470) van de jongeren die jeugdzorg ontvangt. Jeugdhulp zonder verblijf is jeugdhulp zonder overnachting. De jongere slaapt formeel gezien thuis. Dit kan echter ook bij opa en oma zijn of bij iemand anders. In de gemeente Harlingen ligt het aandeel jongeren dat jeugdhulp zonder overnachting heeft op 91 procent (aantal = 245). Het aandeel jongeren met jeugdbescherming ligt in Friesland (13 procent) iets lager dan in de gemeente Harlingen (15 procent). In de gemeente Harlingen zijn in het tweede halfjaar van 2019 geen jongeren met jeugdreclassering; provinciaal ligt dit op 2 procent (aantal = 240).

NB. Jongeren kunnen gebruik maken van meerdere vormen van jeugdzorg, bijvoorbeeld jeugdhulp en jeugdbescherming. Hierdoor zijn de afzonderlijke vormen van zorg opgeteld hoger dan het totaal aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdzorg.

In de periode 2015 tot en met 2019 schommelt eerst het aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt en is er inmiddels sprake van een daling; 335 jongeren die gebruik maken van jeugdzorg in het eerste halfjaar van 2015 tegenover 270 jongeren die gebruik maken van jeugdzorg in de eerste helft van 2019. Dit wordt vooral veroorzaakt door de schommeling in jeugdhulp zonder verblijf. In de gemeente Harlingen wordt weinig tot geen gebruik gemaakt van jeugdreclassering. Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag in aanraking zijn geweest met de politie en een proces-verbaal hebben gekregen voor het plegen van een misdrijf.

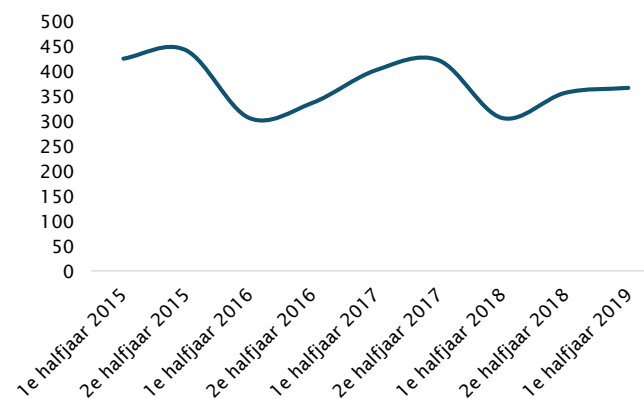

Figuur 14. Gebruik jeugdzorg naar vorm van zorg over de periode 2015 - 2019 in de gemeente Harlingen.

Bron: CBS 2020, bewerking Partoer

Daling jeugdzorgtrajecten ten opzichte van 2015

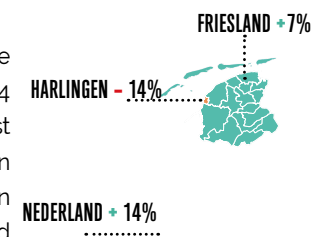
Een jongere kan meerdere vormen van hulp of zorg ontvangen. Het aantal jeugdzorgtrajecten kan daarom hoger uitvallen dan het aantal jongeren dat zorg vanuit de jeugdzorg ontvangt. Over een langere periode neemt het aantal jeugdzorgtrajecten in natura in Harlingen af. Het aantal zorgtrajecten neemt af van 425 in het 1e halfjaar van 2015 naar 365 in het 1e halfjaar van 2019. Vanaf januari 2018 werkt de gemeente Harlingen met een nieuwe systematiek en is het niet meer mogelijk om meerdere trajecten te stapelen.

Figuur 15. Ontwikkeling van het aantal jeugdzorgtrajecten in natura in het 1e halfjaar 2015 - 1e halfjaar 2019

Bron: CBS 2020, bewerking Partoer

In de periode 2015 - 2019 is er in de gemeente Harlingen sprake van een daling van 14 procent. In Friesland en Nederland is juist een stijging van het aantal jeugdzorgtrajecten in natura. In Friesland is in deze periode een toename van zeven procent en in Nederland een toename van 18 procent. De verschillen worden onder andere veroorzaakt door de nieuwe systematiek, waardoor stapeling van trajecten niet meer mogelijk is in de gemeente Harlingen.

Bron: CBS 2020, bewerking Partoer

Vaak alleen jeugdhulp

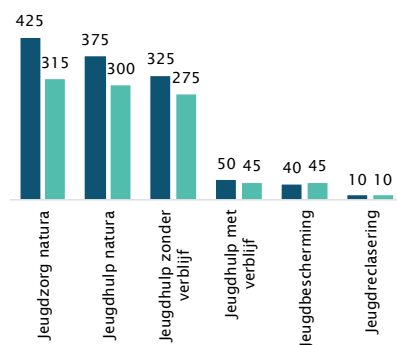
Zoals gezegd kunnen jongeren gebruik maken van meerdere vormen van zorg. De meest recente data waarbij gekeken is naar stapeling van jeugdzorg is het 2e halfjaar van 2017. In die periode krijgen 265 jongeren jeugdzorg, dat is het totaal aan jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. De meeste jongeren ontvangen alleen jeugdhulp (81 procent; N = 215). In Friesland ligt het aandeel jongeren dat alleen jeugdhulp ontvangt op 86 procent. Van de 45 jongeren die jeugdbescherming krijgen, zijn er 10 jongeren die alleen jeugdbescherming krijgen en 30 jongeren die naast jeugdbescherming ook jeugdhulp krijgen. Het verschil in de cijfers heeft te maken met afronding op vijftallen.

NB. Door afronding op vijftallen telt het totaal aantal met alleen jeugdbescherming en het totaal aantal jongeren met jeugdbescherming en jeugdhulp niet op tot 45 (10 + 30).

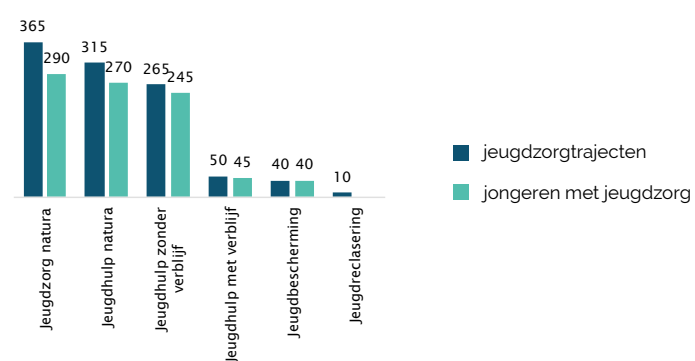
Zoals eerder aangegeven, is het aantal jongeren met jeugdzorg gedaald in de periode 2015 – 2019; ook het aantal jeugdzorgtrajecten is gedaald. Het aantal jongeren dat jeugdhulp ontvangt, is afgenomen van 375 in het 1e halfjaar van 2015 naar 315 in het 1e halfjaar in 2019. Het aantal jongeren met jeugdzorg zonder verblijf lag in het 1e halfjaar 2015 op 325 en in het 1e halfjaar van 2019 op 265. Jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en jeugdreclassering blijft nagenoeg gelijk over de periode 2015 – 2019.

Op 30 juni 2019 zijn er 35 jongeren die sinds 2015 jeugdhulp met verblijf hebben, waarvan 10 jongeren ononderbroken aanwezig zijn in een instelling. In totaal zijn er in Nederland 32.400 jongeren die sinds 2015 jeugdhulp met verblijf hebben, waarvan 11.395 ononderbroken aanwezig zijn in een instelling.

1e halfjaar 2015

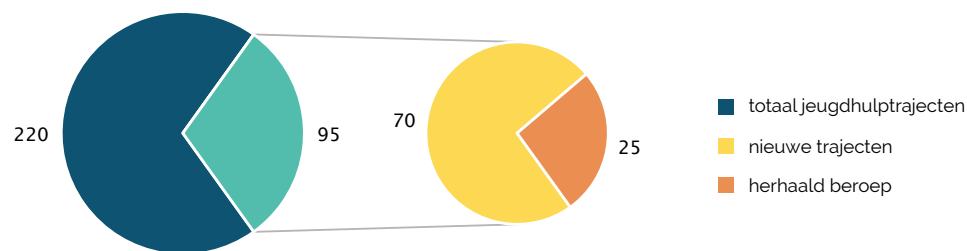
1e halfjaar 2019

Figuur 17. Jongeren met jeugdzorg en jeugdzorgtrajecten; 2015 – 2019.

Bron: CBS 2020, bewerking Partoer

In de eerste helft van 2019 zijn er 95 nieuwe trajecten gestart in de gemeente Harlingen, waarvan 70 nieuwe trajecten en 25 van herhaald beroep. Naast de 95 begonnen trajecten zijn er ook 70 trajecten beëindigd. Hiervan is het grootste deel beëindigd volgens plan (86 procent; N = 60). Het aandeel trajecten beëindigd volgens plan ligt in de gemeente Harlingen hoger dan in Friesland (70 procent; N = 3.920), maar ongeveer gelijk aan het landelijke gemiddelde van 81 procent (N = 91.450).

Figuur 18. Lopende en nieuwe trajecten in het 2e halfjaar 2018 in de gemeente Harlingen.

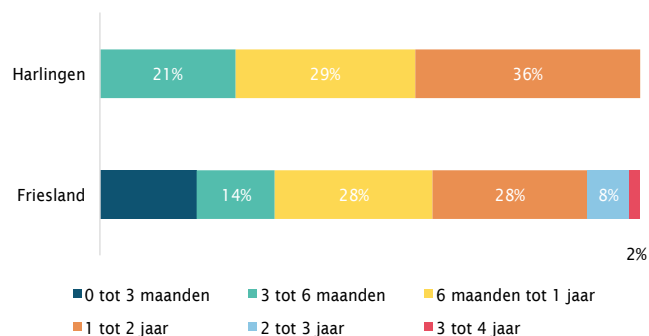
Bron: CBS 2020, bewerking Partoer

Doorloop trajecten vaak tot een jaar

De meeste jongeren waarbij het traject is beëindigd, hebben een tot twee jaar zorg ontvangen (36 procent; aantal = 25). In Friesland ligt dit met 28 procent iets lager. Een deel (29 procent; aantal = 20) heeft een halfjaar tot twee jaar zorg ontvangen. In Friesland is 10 procent van de trajecten na meer dan twee jaar beëindigd.

In de gemeente Harlingen zijn tien trajecten voortijdig beëindigd. Hoe de trajecten zijn beëindigd, is niet duidelijk. Dit kan eenzijdig door de cliënt, eenzijdig door de aanbieder of door omstandigheden. In Friesland is 29 procent (aantal = 1.195) van de trajecten voortijdig beëindigd, waarvan 18 procent (aantal = 220) eenzijdig door de cliënt en 8 procent (aantal = 100) eenzijdig door de aanbieder.

NB. Het gaat hier alleen om trajecten die in het eerste halfjaar van 2019 zijn beëindigd. Dit betekent niet dat er geen trajecten zijn die binnen drie maanden zijn afgerond of trajecten die langer dan twee jaar duren.

Figuur 19. Beëindigde trajecten in het 1e halfjaar van 2019 naar duur van het traject.

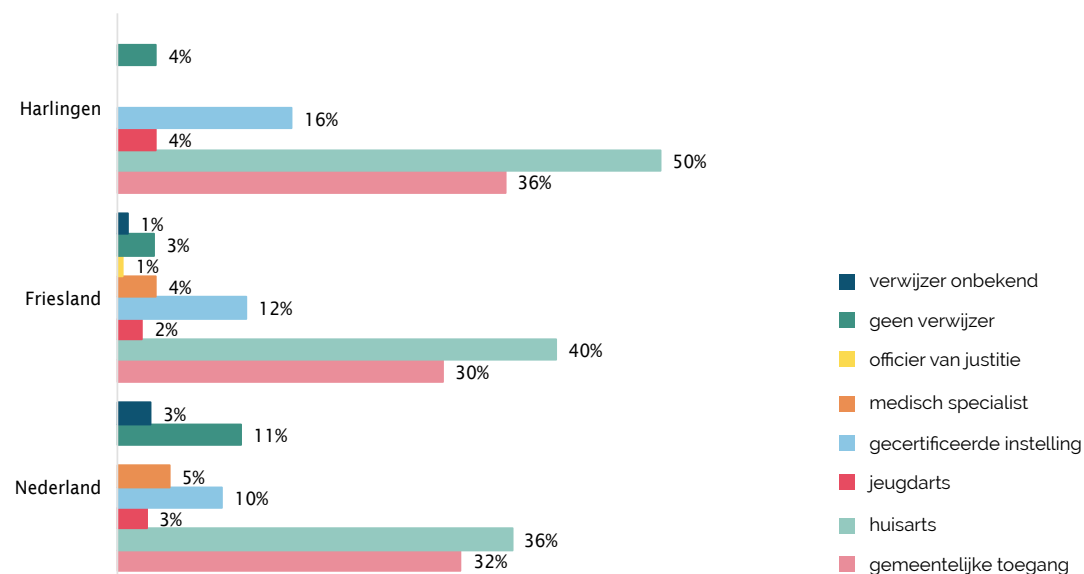
Bron: CBS 2020, bewerking Partoer

Verwijzers jeugdzorg

De meeste verwijzingen naar de jeugdzorg gaan via de huisarts (50 procent; aantal = 140). Provinciaal is dit 40 procent en landelijk 36 procent. In de gemeente Harlingen wordt 36 procent (aantal = 100) doorverwezen via de gemeentelijk toegang. Dit is hoger dan provinciaal (30 procent) en landelijk (32 procent).

In een klein deel van de gevallen is er geen verwijzer aangegeven. Dit kan wanneer er sprake is van 'vrij toegankelijke jeugdhulp'. Hiervoor is geen verwijzer nodig. In de gemeente Harlingen is dit niet het geval; provinciaal en landelijk slechts een klein deel. De optie 'onbekend' kan alleen worden gekozen wanneer de jeugdhulp voor 1 januari 2015 is gestart ([Informatieprotocol Beleidsinformatie Jeugd](#)).

Op basis van de Jeugdwet kan een rechter alleen verwijzer naar jeugdhulp zijn als sprake is van een strafrechtelijke beslissing. Het opleggen van maatregelen jeugdbeschermingstrajecten en jeugdreclassering loopt altijd via Justitie; cijfers over de toeleiding naar die trajecten worden door het CBS niet gepubliceerd.

Figuur 20. Verwijzingen naar jeugdzorg in het 2e halfjaar 2018.

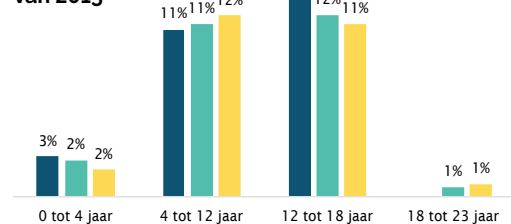
Bron: CBS 2019, bewerking Partoer

Geen verschil in gebruik onder 4- tot 12-jarigen en 12- tot 18-jarigen

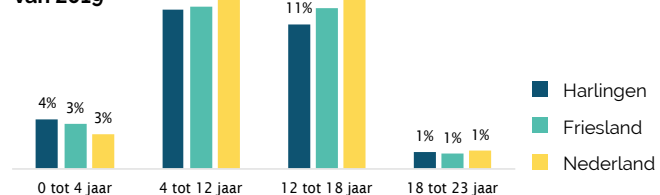
In de gemeente Harlingen zijn 140 basisschoolleerlingen die gebruik maken van jeugdzorg. Dit is 11 procent van het totaal aantal 4- tot 12-jarigen in de gemeente Harlingen. Provinciaal en landelijk ligt dit op 12 procent van het totaal aantal 4- tot 12-jarigen. Het aandeel 12- tot 18-jarigen dat gebruik maakt van jeugdzorg is ongeveer gelijk (tien procent; N = 120). Landelijk ligt dit met 13 procent iets hoger. In de gemeente Harlingen zijn geen jongeren van 18 tot 23 jaar die gebruik maken van jeugdzorg. Provinciaal en landelijk is dit een klein aandeel (een procent).

Provinciaal en landelijk is het aandeel jongeren dat gebruik maakt van jeugdzorg iets hoger dan in de gemeente Harlingen. Afgezien van de nul- tot vierjarigen geldt dit voor alle leeftijdscategorieën.

1e halfjaar van 2015

1e halfjaar van 2019

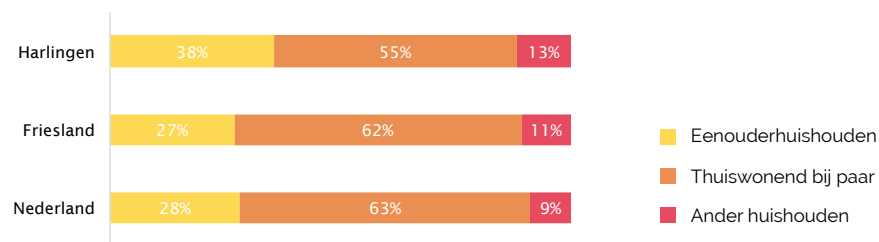

Figuur 21. Jeugdzorg naar leeftijdscategorie

Bron: CBS 2020, bewerking Partoer

Aandeel jongeren uit eenouderhuishoudens hoger in Harlingen

In de gemeente Harlingen zijn iets meer jongeren (38 procent; N = 105) met jeugdzorg die in een eenoudergezin wonen dan in Friesland (27 procent; N = 3.610) en Nederland (28 procent; N = 103.395). Ook het aandeel jongeren met jeugdzorg dat niet thuis woont, maar een andere leefvorm heeft is hoger in de gemeente Harlingen. Het aandeel jongeren dat niet bij een ouder thuis woont, ligt in Harlingen op 13 procent (N = 35). Het aandeel jongeren dat thuis woont bij de ouders of combinatie van ouder en stiefouder ligt juist lager in de gemeente Harlingen. Er zijn 155 jongeren (55 procent) die in een gezin met beide ouders of een stiefouder wonen. Provinciaal (62 procent) en landelijk (63 procent) ligt dit hoger.

Figuur 22. Gebruik jeugdzorg naar gezinskenmerken in het 1e halfjaar van 2019.

Bron: CBS 2019, bewerking Partoer

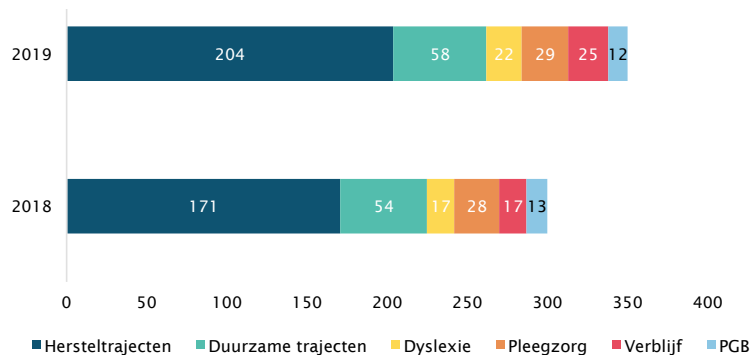

Type zorg

Het aantal indicaties is gestegen van 300 in 2018 naar 350 in 2019. Dit komt voornamelijk door een stijging in het aantal hersteltrajecten. Dit is een vorm van specialistische zorg. Afgezien van het aantal PGB indicaties is er een lichte stijging te zien bij de overige indicaties.

Ook het aantal specialistische dyslexietrajecten is gestegen in de periode 2018 – 2019. Een dyslexietraject bestaat uit een diagnose- en een behandeltraject. Scholen zijn in de lead bij de inzet van een dyslexietraining. De Dienst gaat met de gemeente in gesprek over de toename van het aantal dyslexietrajecten.

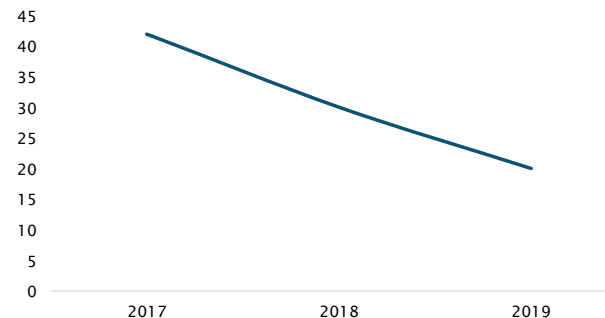
Figuur 23. Type traject in het aantal actieve indicaties in 1e kwartaal 2018 en 2e kwartaal 2019.

Bron: de Dienst 2019, bewerking Partoer.

In vergelijking met de andere gemeenten in Friesland ligt het aantal indicaties binnen de Jeugdwet in de gemeente Harlingen het hoogst. In het 1e kwartaal van 2018 lag het aantal indicaties per 1.000 inwoners in de gemeente Harlingen en de gemeente Waadhoeke gelijk; 20 indicaties per 1.000 inwoners. In de gemeente Harlingen is het aantal gestegen naar 23 per 1.000 inwoners en in Waadhoeke is het gelijk gebleven.

Uit de resultaten van de Dienst blijkt tevens dat er een afname is van het aantal 'goedkope' trajecten, maar dat het aantal kostbare trajecten toeneemt. Hierdoor komt er een grotere druk op de begroting.

Het aantal jongeren met een persoonsgebonden budget neemt af van 42 in 2017 naar 20 in 2019; een daling van 52 procent. Het aantal dure toewijzingen (herstel en duurzaam, intensiteit E) is toegenomen van 110 in 2018 naar 172 in 2019. Dit is een toename van 56 procent. In Waadhoeke ligt het aantal dure toewijzingen in 2019 op 381; een toename van 24 procent ten opzichte van 2018.

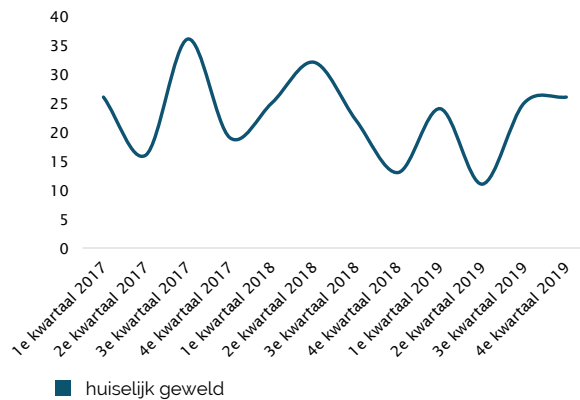
Figuur 24. Ontwikkeling van het aantal jongeren met een persoonsgebonden budget.

Bron: de Dienst, bewerking Partoer.

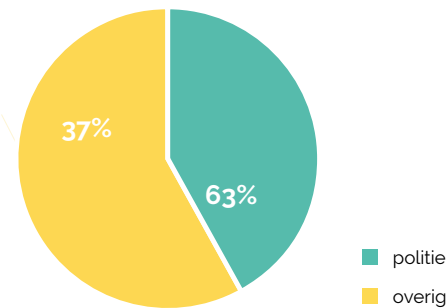
Kindermishandeling en huiselijk geweld

In de gemeente Harlingen zijn in 2019 86 meldingen gedaan. In de eerste helft van 2019 zijn minder meldingen gedaan dan in de tweede helft van 2019. Minder dan de helft van de meldingen (42 procent; aantal = 36) is huiselijk geweld en meer dan de helft (58 procent; aantal = 50) is kindermishandeling. In 2019 gaat 58 procent van de meldingen via de politie. Alle meldingen van de politie komen bij Veilig Thuis Friesland binnen. De extra controle vanuit de politie zorgt voor een verhoging van de kwaliteit van de meldingen.

Figuur 25. Aantal meldingen van huiselijk geweld.

Bron: Veilig Thuis Friesland

Figuur 25. Aantal meldingen via de politie

Bron: Veilig Thuis Friesland

Sinds 2014 zijn er in Friesland SAVE-teams actief. SAVE staat voor Samenwerken Aan Veiligheid. Het team bestaat uit medewerkers van jeugdbescherming en jeugdreclassering en medewerkers van Veilig Thuis. Zij richten zich op gezinnen met meervoudige en complexe problematiek of een onveilige situatie van het kind waarbij het gezin niet in staat is om hulp te vragen. De aanvullende inzet moet voorkomen dat er een dwangmaatregel komt. Door sneller en eerder bij het gezin aanwezig te zijn, probeert het team een zwaardere maatregel of vorm van ondersteuning te voorkomen. In het vrije kader valt dit onder de regie van het gebiedsteam. De regie wordt bij het gezin gelaten en wordt hierin versterkt.

Tot 2019 was het verplicht om een SAVE-team te hebben. Vanaf 2019 valt het onder het vrijwillig kader van een gemeente. Een gemeente kan ondersteuning afnemen wanneer dit nodig is. De gemeente Harlingen neemt niet standaard ondersteuning af.

Meer informatie?

Lotte Piekema,

lpiekema@partoer.nl

of bel (058) 234 85 01

Opmaak: Jongens van de Jong

Partoer
Westersingel 4
8913 CK
Leeuwarden
T (058) 234 85 01

www.partoer.nl

PARTOER
consultants & onderzoekers
De mens als maat